

Samen vernieuwende zorgvormen realiseren?

Het zo lang mogelijk zelfstandig functioneren in de eigen leefomgeving komt steeds vaker in het nieuws. Dat is beter voor de kwaliteit van leven van de patiënt, goedkoper als we het hebben over zorgkosten en daarbij een uitdaging voor de professionals met de huidige inrichting van ons zorgstelsel. De Juiste Zorg op de Juiste Plek wil dit realiseren en vraagt hiervoor jouw aandacht.

Met een personeelstekort in de zorg, vergrijzing van de bevolking en toename in co morbide en chronisch zieken is de toekomst van onze gezondheidszorg onzeker. Verandering is nodig om de zorg voor iedereen toegankelijk en betaalbaar te houden.

Daarom is de beweging de juiste zorg op de juiste plek (JZOJP) gestart door het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). De taskforce JZOJP geeft aan dat de Nederlandse zorg heel goed is, maar ook zo veel beter moet.

“De urgentie is duidelijk, verandering is nodig.”

Maar wat houdt de Juiste Zorg op de Juiste Plek precies in? Hoe kan JZOJP worden vormgegeven? En wat zien wij als de toekomst van zorg in het perspectief van deze beweging? In dit artikel delen Jamilla Nanlohy en Elianne van Donge hun visie op JZOJP.

Wat is de Juiste Zorg op de Juiste Plek?

In essentie betekent de juiste zorg op de juiste plek: het voorkomen van zorg, het verplaatsen van zorg en het vervangen van zorg. De beweging is een beginpunt voor een continue inspanning op verschillende niveaus: de patiënt of cliënt zelf, het gezin, de omgeving en de verpleegkundige en medische zorg. Samen beslissen welke zorg het beste past staat centraal waarbij de regie ligt bij de

persoon zelf. De zorg zal zich daardoor meer gaan richten op de zorgwaarde – de verbetering van (ervaren) kwaliteit van leven voor de patiënt in verhouding tot kosten.

De beweging richt zich op regionale samenwerkingsverbanden van zorgprofessionals en –organisaties. Bij voorkeur bestaat een samenwerking uit de volgende deelnemers:

- 1) Gemeenten en GGD'en
- 2) Zorgverzekeraars en / of zorgkantoren
- 3) Zorgaanbieders
- 4) Aanbieders van ondersteuning en welzijn
- 5) Burger- en patiëntparticipatie

Uitgangspunt bij een dergelijke samenwerking is de patiënt of cliënt en zijn/haar behoefte. De zorg dichtbij als het kan en verder weg als het moet. Om dit ook daadwerkelijk te realiseren is samenwerking tussen de verschillende partijen nodig, wat ook wel netwerkgeneeskunde wordt genoemd. Hierbij wordt zorg geleverd vanuit een netwerk, dat functioneert als een geheel. De behoefte van de patiënt staat daarmee centraal en

het voorzien in deze behoefte staat los van verschillende zorginstellingen.

Hiermee beoogt JZOJP een aantal fundamentele veranderingen teweeg te brengen. De beweging richt zich op gezondheid in plaats van ziekte, waarbij wordt geïnvesteerd in preventie, vroegsignalering, leefstijladvies en een brede beoordeling van wat echt nodig is. Ook wordt ingezet op samenhangende zorg in de vorm van netwerkgeneeskunde in plaats van eerste, tweede en derdelijnszorg. Verder worden meer technologische innovaties ontwikkeld waarbij optimale benutting ten dienste van de cliënt centraal staan binnen het netwerk.

Hoe vertaalt deze beweging zich naar de verschillende zorgsectoren?

Om de zorg toegankelijk, van goede kwaliteit en duurzaam betaalbaar te houden heeft het huidige kabinet in samenwerking met de betrokkenen per zorgsector een hoofdlijnenakkoord met doelstellingen opgesteld. Deze hoofdlijnenakkoorden stimuleren onder andere een nationale beweging van 'De Juiste Zorg op de Juiste Plek'. In deze akkoorden hebben de ondertekenaars hun inspanningsverplichting uitgesproken om JZOJP te realiseren.

De financiers van de verschillende vormen van zorg hebben daarnaast budget beschikbaar gekregen vanuit het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Deze gelden worden door ZonMw¹ en ander partijen toegekend aan vernieuwende praktijkinitiatieven in de regio die bijdragen aan zowel verbeterde kwaliteit van zorg, als betaalbaarheid. Een voorbeeld hiervan is het gebruik van een app voor COPD patiënten om daarmee hun ziekte beter te kunnen managen.

Hoe kan de Juiste Zorg op de Juiste Plek worden vormgegeven?

De beweging als geheel beoogt vernieuwende vormen van zorg te realiseren waarin de patiënt/cliënt centraal staat. Dit valt uiteen in een

aantal onderdelen die hieronder achtereenvolgens worden benoemd en toegelicht.

Voorkomen van zorg

Door middel van onder andere preventie kan zorg worden voorkomen of in mindere mate nodig zijn.

In de eerste lijn dient *brede triage* (beoordeling van ziektebeeld) plaats te vinden – voor zowel het sociaal domein als de medische zorg. Daarnaast wordt ingezet op preventieve maatregelen door bijvoorbeeld in de wijk gezond gedrag te stimuleren en te faciliteren (samen eten en sporten).

Verplaatsen van zorg

Waar zorg tot op heden meestal plaatsvindt in het ziekenhuis of verpleegtehuis, beoogt JZOJP te bereiken dat andere vormen van zorg steeds normaler gaan worden. Een voorbeeld hiervan is de anderhalvelijnszorg, waarbij de eerste lijn (huisartsen) en tweede lijn (medisch specialisten) gezamenlijk goedkopere zorg, dicht bij huis aanbieden. Daarnaast kan zorg meer thuis plaatsvinden met ondersteuning van wijkverpleging of – teams. De verwachting is dat dit beter is voor de kwaliteit van zorg voor de patiënt.

Vervangen van zorg

Door recente ontwikkelingen wat betreft digitalisering kan zorg op andere wijze invulling worden gegeven door de komst van E-health. Ook kan zorg worden vervangen doordat taakherschikking plaatsvindt als een verpleegkundig specialist bijvoorbeeld taken overneemt van een medisch specialist. De verwachting is dat hierdoor de zorg goedkoper kan.

Wat zijn de volgende stappen?

Ook bij gzicht vinden wij JZOJP van belang voor een duurzame toekomst van de zorg – in alle sectoren. Hierbij zien we ook dat deze beweging maatschappelijk steun krijgt van alle partijen, maar praktisch gezien lastig uitvoerbaar blijkt te zijn, onder andere door onvoldoende financiële compensatie of onevenredige tijdsbesteding in het uitwerken van een dergelijk initiatief.

¹ Klik [hier](#) als je wilt weten wanneer je in aanmerking komt voor één van de gelden van het ZonMw.

Wij dragen graag bij aan het concretiseren van het praktisch uitvoerbaar maken van JZOJP initiatieven. Een aantal stappen zien we als voorwaarden voor die realisatie;

- Vertrouwen in het concept en lef om te innoveren door alle partijen.
- Energie om door te zetten.
Het uitwerken van een kansrijk idee tot een werkend concept vraagt veel energie van meerdere partijen in de regio.
- De juiste prikkels.
Om samenwerking succesvol te laten zijn, dient de huidige bekostigingssystematiek aangepast te worden om netwerk-geneeskunde te stimuleren.
- Borging kwaliteit van zorg.
De verantwoordelijkheid voor de zorg komt nu verspreid te liggen in het netwerk, waar eerder één van de partijen eindverantwoordelijk was. Om in de toekomst de kwaliteit van zorg hetzelfde of beter te laten zijn, is hiervoor voldoende aandacht nodig.
- Stuurinformatie.
Om resultaten meetbaar te maken en te monitoren is goede stuurinformatie van belang. Hierdoor kunnen initiatieven worden bijgestuurd of gestopt bij onvoldoende succes.
- Toewijding aan de toegevoegde waarde voor de patiënt.

Het leveren van zorg in een netwerk vraagt van de verschillende partijen samen te werken met als hoofddoel zo goed mogelijke zorg voor de patiënt.

gzicht wil organisaties helpen om mee te *groeien* met de JZOJP-beweging. Stap voor stap komen we dan gezamenlijk bij steeds meer uitvoerbare concepten. Daarbij is het delen van kennis en kunde een eerste stap.

Een volgende stap is het regionaliseren van de organisatie. We gaan op zoek naar vernieuwende zorgvormen die passen bij de organisatie én de regio. Iedere regio vraagt om *maatwerk* als het gaat om JZOJP. Het is onze ambitie een actieve **bijdrage te leveren aan het regionaliseren van zorg.**

In dit artikel heb je kunnen lezen wat juiste zorg op de juiste plek inhoudt. Daarnaast zijn de verschillende onderdelen benoemd en is beschreven hoe wij denken dat vernieuwende zorgvormen in de toekomst echt gerealiseerd kunnen worden. In de komende maanden zal gzicht meer artikelen publiceren. In ieder artikel zullen we één van de aspecten van JZOJP verder toelichten en tips geven om dat ook samen met jouw organisatie te laten werken. Heb je vragen, aanvullingen of opmerkingen? Neem dan contact op met [Jamilla Nanlohy](#) of [Elianne van Donge](#).

